

Arkiv: <arkivID><jplD> FA-K40
JournalpostID:
Sakshandsamar:
Dato: 01.11.2021

Saksframlegg

Saksnr.	Utval	Møtedato
157/21	Utval for areal, plan og miljø	10.11.2021

**Ny lokal forskrift om jakt og fastsetting av minsteareal som grunnlag for tildeling av fellingsløyve på hjort i Alver kommune.
Saka vert lagt fram til drøfting.**

Forslag til ny lokal forskrift for minsteareal for hjort i Alver kommune til presentasjon for Utval for areal, plan og miljø. Samstundes oversikt over kva ekstraordinære tiltak som har vore iverksett.

Utval for areal, plan og miljø 10.11.2021:

Handsaming:

Orientering til saka v/Mikkel Bengtsson-rådgjevar Landbruk

Saka vart teke til orientering, samrøystes.

APM- 157/21 Vedtak:

Saka vart teke til orientering.

Politisk handsaming

Saka skal avgjerast i Utval for areal, plan og miljø.

Alver kommunestyret vedtok 09.06.2021 nytt kommunalt mål for forvaltning av hjort, samt fokusområde/tiltak for oppfylling av målsettinga.

Målsetting for forvaltning av hjort har hovudfokus på å skapa ein berekraftig og dynamisk populasjon av hjort som er tilpassa lokalt leveområde og landskap. Uttaket av hjort skal leggja til rette for naturleg aldersstruktur og einsarta kjønnsamansetting i bestanden, forbetra brunstdynamikk, reproduksjon og kroppsvekt. Uttaket skal gjennomførast slik:

- Bestandsstorleiken skal ikkje føre til vesentlege beiteskadar på skogsareal.
- Beitetrykket av hjort i lokale gras- og beiteområde skal ikkje vera til hinder for eit økonomisk drivverdig jordbruk.
- Populasjonen av hjort skal ikkje redusere naturen sin produktivitet og/ eller mangfald på kort eller lang sikt.

Kommunestyret kom i møte med eit tilleggspunkt, der administrasjonen vart beden om å setja i verk ekstraordinære kortsiktige tiltak grunna dei omfattande skadane av hjort fleire stader i kommunen. Desse tiltaka har som føremål å bringe bestanden raskt ned til eit meir normalt nivå. Kommunestyret har vidare bede om at det vert laga ny forskrift for minsteareal for hjort i Alver kommune. Minstearealet skal tilpassast hjortestamma i dei ulike geografiske områda. Forslag om endring av minstearealet skal fremjast som sak til Utval for areal, plan og miljø innan 15. November 2021. Ei forskriftsendring må vedtakast av Alver kommunestyre innan 15. Mars 2022.

Jakt er det viktigaste bidraget til å forma- og utvikla den lokale hjortebestanden i Alver kommune. Gjennom uttaket vert det lagt føringar for kjønns- og aldersstrukturen, produktivitet samt vekst i den gjenlevande bestanden.

Storleik på uttak av hjort i Alver kommune var historisk høgt i 2020 med 1112 felte dyr, og var eit resultat av at minstearealet hadde vorte redusert. «Sett hjort» bekreftar at bestanden har skeiv og unaturleg kjønssamansetting (1 hanndyr pr 1,5-2,0 hodyr). Dette forholdet ynskjer ein skal vera 1:1 Rundt 60% av kollene er i produksjon, men det er eit mål å heva det til om lag 80 % ved å ta ut dei uproduktive kollene. Det vert sett 1 spissbukk per 1,4 vaksen bukk, som antyd at det er for få vaksne bukkar i bestanden. Kalvevektene har blitt redusert sidan 2013 (hannkalv: -3,57kg, ho kalv: - 2,02kg). Det kan bety at kvaliteten i bestanden går ned, og har samanheng med låg gjennomsnittsalder på hanndyr.

Administrasjonen har for sesongen 2021 sett i verk eit prosjekt som skal redusera bestanden og gje meir kunnskap om alder og kjønnsfordeling (tannsnitts- og kohort analyse av uttaket). Den nye målsettinga for hjort har medført endring i fordelinga i uttaket med omsyn til kjønn og alder. Desse endringane i uttaket si samansetting er ikkje statisk og kan bli endra avhengig av resultat frå:

- Tannsnitt med kohort analyse-prosjektet 2021.
- Kjønssamansettinga i uttaket sesong 2021.
- Analyse av Sett hjort data for å sjå om avskytings prosjektet ein sette i gong for å redusera og forbetra strukturen i bestanden har hatt effekt.

Hovudfokus er å bevare utvaksne produksjonskoller i bestanden, og redusera og kvalitetssikra rekrutteringa i bestanden mellom aldersklassene: kalv/fjorkolle, fjorkolle/ungkolle og ungtolle/utvaksen kolle. Det betyr at ein tek ut dei dårlegaste dyra i kvar aldersklasse for å få eit betre produksjonsapparat. Den einsarta kjønssamansettinga i bestanden skal på sikt fordele beitetrykket betre da dei ulike kjønn har ulike beitepreferansar. Ein berekraftig reduksjon oppnår ein først når delen av produserande koller internt i bestanden vert redusert. Jaktpresset på både pinne- og eldre bukk er redusert i prosjektet for å heva gjennomsnittsalderen, få tidlegare brunst og betre kjønssamansetting. Uttak av hanndyr i prosjektet er av sekundær betydning då dette berre reduserer totalbestanden. Det er eit viktig poeng at kva dyr som vert tatt ut har større betydning enn totalt tal dyr.

Fordi ein endra samansettinga av uttaket og tildelte fleire koller og kalv i 2021 er det forventar at ein får reduksjon i uttaket sin storleik i sesong 2021. Desse to kategoriane er vanskelegare å ta ut enn bukk. Eit

eventuell fall i fellingsprosent, forårsaka av den nye fordelinga i uttaket, er ikkje nødvendigvis negativt. Så lenge fordeling i uttaket er flytta i retning av hodyr og at dei mest produktive dyra av begge kjønn vert bevart i bestanden vil dette vera eit steg i rett retning mot å få ein meir berekraftig hjortestamme.

Skadefellingar og viltfond

Som bede om frå APM utvalet har det sommaren 2021 vorte gitt løyve til skadefelling av hjort, i tråd med viltlova og anna lovverk, i dei områda der det er store avlingstap på grasavling, frukt, bær og grønnsaker. Totalt har ein fått 4 søknader på skadefelling av hjort, der 3 har fått løyve. Administrasjonen har utdelt 14 løyve til skadefelling av hjort. Ingen av løyva har blitt utnytta av grunneigarane.

Viltfond har gitt tilsegn om økonomisk støtte til 4 grønnsaks/ bær produksjons prosjekter til inngjerding av høg verdi avling.

Bruk av 50% regelen ved løyvetildeling

Administrasjonen har ved tildeling av fellingsløyva 2021 fråvike minstearealet med inntil 50% i områda med store avlingstap på grasavlingar og områder med lokalt høgt nivå av viltpåkøyrslar.

Bruk av 50% regelen til reduksjon av aktivt minsteareal i Alver kommune

	1 - 10 % Reduksjon av minsteareal	11 - 20 % Reduksjon av minsteareal	21 - 30 % Reduksjon av minsteareal	31 - 40 % Reduksjon av minsteareal	41 - 50 % Reduksjon av minsteareal
 Hjortevald - Radøy - %	0	16	0	16	47
 Hjortevald - Lindås - %	5	19	7	7	30
 Hjortevald - Meland - %	10	0	10	0	0

Vurdering av forslag om endring av minsteareal for hjort i Alver kommune

Administrasjonen kan ikkje på noverande tidspunkt teoretisk berekna at det er belegg for at reduksjonen av minstearealet for hjort, som vert etterspurd politisk. Det er enno for tidleg å vurdere effekten på den levande hjortebestanden av det høge uttak i sesong 2020 og reduksjons- og demografisk forbehold avskytings prosjektet i sesong 2021. Jakt sesongen 2021 er ikkje avslutta og resultatene frå tannsnitts- og kohort analyse prosjektet vil ikkje ligga føre før ut på vinteren. Resultatet frå «tannsnitts- og kohort analyse prosjekt» skal hjelpe oss å fastlegge bestanden sin alders- og kjønnsmessige samansetning og gje eit estimat over bestandsstorleik. Desse resultatene skal brukast til å kalibrere avskytings planen for sesongen 2022, i relasjon til uttaket i sesong 2021. Vidare skal den brukast i den teoretiske framskrivinga av alder- og kjønnsstrukturen i den levande bestand for å sikre oppfylling av målsettinga. Informasjon frå prosjektet med teljing av hjort med drone vil bli inkludert avhengig av prosjektets utviklingstrinn.

Administrasjonen tilrår likevel reduksjon av minsteareal for hjort for å skape fleksibilitet og klargjere til eit eventuelt auka uttak i 2022 avhengig av dei nemnte resultatene. Det vert tilrådd å halde fast på eit differensiert minsteareal med 5 forskjellige storleikar. Administrasjon viser til at ein kan fråvika det fastsette minsteareal med inntil 50% dette gjeldt både minking og auking. Dette gjerest på bakgrunn av ulikheiter i artens levevilkår i kommunen, den lokale bestandsstørrelsen og utvikling av skade på landbruket. Ved eit redusert minsteareal og

potensielt fleire løyver skal det samstundes sikrast at reduksjonen i hjortepopulasjonen blir berekraftig og ikkje blir ein rein tall messig nedslakting med einssidig fokus på totaluttakets størrelse. Ei endring i minsteareal må gjerast i kombinasjon med endring i samansetting av uttaket.

Samstundes kan kraftig reduksjon i minsteareal føra til at grunneigarar ynskjer å bryta ut av større vald og etablera sitt eige vesle vald, noko som kan gjera det vanskeleg å utøve ei fornuftig viltforvaltning. Sjølv om minstearealet formelt sett vert redusert så er ikkje automatikk i at ein kan opprette sine eigne minivald viss ein har tilstrekkeleg teljande areal. Dette fordi kommunen skal godkjenne alle nye vald eller endringar i eksisterande vald jfr § 11 i «Forskrift om forvaltning av hjortevilt».

Tidlegare Radøy kommune har hatt delt minsteareal med 350 daa/dyr nord i kommunen inkludert Toska og Marøy og 600 daa sør i kommunen. Områda Straume/ Nordanger nord på Radøy vart utpeikt i sesong 2021 som eit prøveområde for auka avskyting. Det vart vidareført frå administrasjonen si side at 47% av hjortevalda på Radøy i sesong 2021 har fått reduksjon av minsteareal med 41-50%. 79% av hjortevalda bruker 50% regelen til reduksjon av minsteareal i større eller mindre omfang. I sesong 2021 vert det aktivt tildelt løyver pr 233daa i områda med minsteareal på 350daa og aktivt tildelt løyver pr 635daa i områda med minsteareal på 600daa. Administrasjonens forslag til nytt minsteareal for Radøy i Alver kommune er 250daa i områda som før har hatt 350daa. Områda med minsteareal på 600daa anbefalast fasthalde.

Tidlegare Lindås kommune har hatt minsteareal på 500daa. I sesong 2021 vart det aktivt tildelt løyver pr 440daa i områda. 30% av hjortevalda i områda har i sesong 2021 fått reduksjon av minsteareal med 41-50%. 63% av hjortevalda bruker 50% regelen til reduksjon av minsteareal i større eller mindre omfang. Administrasjonen tilrår 400daa pr. dyr.

Tidlegare Meland kommune har hatt minsteareal på 400daa på Holsnøy og Flatøy. Valda i Meland har felles bestandsplanområde med fleirårig forvaltningsplan med utløp 2021. Bestandsplanområdet har ein årskvote på 152 dyr, eller om lag 500daa for eit løyve. Administrasjonen tilrår at minstearealet vert uendra på 400daa for dei aktuelle valda. Innafor det gjeldande minsteareal er det moglegheit for å heve uttaket med rundt 35 dyr utan bruk av 50% regelen.

Tilrådd minsteareal for godkjenning av vald og grunnlag for fordeling av fellingskvote.

	Gardsnummer	Minsteareal	Nytt minsteareal
Radøy med Toska og Marøy	414-479 og 490-502	350daa	250daa
Radøy, sørom Søre Radøy grunneigarlag og Askeland til og med Alverstraumen	130-134 og 480-489	600daa	600daa
Gamle Lindås kommune, utanom Alverstraumen	4-248	500daa	400daa
Gamle Meland kommune med Flatøy	1 og 304-357	400daa	400daa
Resten av kommunen		1000daa	1000daa

Konklusjon

Det har det siste året vore arbeidd for få auka kunnskapen om hjortebestanden i Alver, registrera skade og laga mål som kan gje oss ein berekraftig hjortebestand i balanse med naturen. Det er sett i gang ulike prosjekt for å redusera negative effektar av bestanden for landbruket, men det vil ta tid før ein ser full effekt av dei ulike tiltaka. Vanlegvis vil ein reduksjonsavskyting ta om lag 3 år.

Ordforklaring

Teljande areal: skogareal og myr under skoggrense som vert lagt til grunn for tildeling av tal løyver til eit vald. (kommunen kan la jordbruksareal telja)

Minste areal: Arealgrense som kommunen fastsett for å tildela eit hjorteløyve og oppretta hjortevald.

Korhortanalyse: ein statistisk modell ein brukar til å «gissa» på bestandstorleik etter jakta, og kjønns og alderstruktur i bestanden. Basert på tannsnittsanalyse.

Vedlagte saksdokument: